

XI
HELSINGIN
BACH-VIIKKO
25.–30.10.2015

Cantores Minores

XI Helsingin Bach-viikko 25.–30.10. 2015

LIPUT
LIPPUPALVELU.FI
JA TUNTIA ENNEN OVELTA
LIPPUPALVELUN TOIMITUSKULUT
1,50–13,50 € / LIPPU

Cantores Minores

CANTORES MINORES -
KANNATUSYHDISTYS RY.
MERITULLINTORI 3, 00170 HELSINKI
INFO@CANTORESMINORES.FI
WWW.CANTORESMINORES.FI
WWW.FACEBOOK.COM/CANTORESMINORES
YOUTUBE: CANTORES MINORES FINLAND

YHTEISTYÖKUMPPANIT
HELSINGIN SEURAKUNTAYHTYMÄ
HELSINGIN TUOMIOKIRKKOSEURAKUNTA
HELSINGIN SANOMAT
INNOFACTOR OYJ
SEB
XEROX
RADIO CLASSIC
JANE JA AATOS ERKON SÄÄTIÖ
SUOMEN KULTTUURIRAHASTO
TAITEEN EDISTÄMISKESKUS

SISÄLLYS

Ohjelma	2
Tasavallan Presidentin tervehdys	3
Kuusi motettia	4
J. S. Bach: Motetit	5
O holder Tag	8
Johann Sebastian Bachin hääkantaatit	9
BWV 202 "Weichet nur, betrübte Schatten"	10
BWV 210 "O holder Tag, erwünschte Zeit"	11
J. S. Bach ja urut	13
J. S. Bach: Messu h-molli	14
Johann Sebastian Bachin testamentti	15
Messu h-molli käännöstekstit	16
Esiintyjät XI Helsingin Bach-viikolla	18
Helsingin Bach-viikon historia	20

SU 25.10.2015 KLO 18
SAKSALAINEN KIRKKO

Kuusi motettia

J. S. Bach Motetit
Lobet den Herrn, alle Heiden,
BWV 230 • Komm, Jesu, komm,
BWV 229 • Singet dem Herrn
ein neues Lied, BWV 225 • Der
Geist hilft unser Schwachheit auf,
BWV 226 • Fürchte dich nicht,
ich bin bei dir, BWV 228 • Jesu,
meine Freude, BWV 227

TAPIOLAN KAMARIKUORO
Soitinyhtye
Joht. Hannu Norjanen
Liput 20/10 €

→ SIVU 4

TO 29.10.2015 KLO 19
HELSINGIN TUOMIOKIRKKO

J. S. Bach ja urut

J. S. Bach
Toccatà, Adagio et Fuga in C,
BWV 564 • Dies sind die heiligen
zehen Gebot, BWV 678 • Vater
unser im Himmelreich, BWV 682
• Fantasia in c, BWV 562 • Fuga
in c, BWV 575 • Partite diverse
sopra il Corale: Sei gegrüßet,
Jesu gütig, BWV 768

ILPO LASPAS
urut
Liput 20/10 €

→ SIVU 13

MA 26.10.2015 KLO 19
VANHA KIRKKO

O holder Tag

J. S. Bach
Weichet nur, betrübte
Schatten, BWV 202 •
Cembalokonsertti D-duuri,
BWV 1054 • O holder Tag,
erwünschte Zeit, BWV 210

Kajsa Dahlbäck, sopraano, Aapo
Häkkinen, cembalo

HELSINGIN
BAROKKIORKESTERI
Liput 20/10 €

→ SIVU 8

PE 30.10.2015 KLO 19
HELSINGIN TUOMIOKIRKKO

Messu h-molli

J. S. Bach
CANTORES MINORES
Marjukka Tepponen, sopraano
Monica Groop, alto
Timothy Fallon, tenori
Tuomas Pursio, basso

SUOMALAINEN
BAROKKIORKESTERI
Joht. Hannu Norjanen
Liput 45, 35, 20/15, 10 e
(numeroidut rivit)

→ SIVU 14

Tasavallan presidentin tervehdys

Tässä nopeasti muuttuvassa ja monin kohdin murtuvassa maailmassa on hyvä olla muutamia turvaa antavia saarekkeita. Sellainen näyttää olevan Helsingin tuomiokirkon Cantores Minores -poikakuoro. Se kasvaa syviltä perinteiltään ja antaa turvalliset puitteet yhä uusille nuorten sukupolville samalla kun kasvatukselliset, koulutukselliset ja musiikilliset menetelmät sen sisällä kehittyvät ajan mukana.

Myös nuorten tarpeet ja heidän elinympäristönsä muuttuvat jatkuvasti. Silloin kuorotoiminnan sisäinen jatkuvuus ja turvallisuus sekä yhä uudet onnistumisen kokemukset vaativissa tehtävissä ovat entistä tärkeämpiä.

Kuoron järjestämät perinteiksi muodostuneet tapahtumat kuten tämä nyt käsillä oleva vuodesta 1965 lähtien järjestetty Helsingin Bach-viikko antavat aina uudelleen mahdollisuuksia kokea työn tuottaman onnistumisen tyydytystä.

Toivotan kuoron toiminnalle jatkuvaa menestystä sekä nautinnollisia konserttielämyksiä kaikille XI Helsingin Bach-viikon esiintyjille ja yleisölle.

A handwritten signature in black ink, which reads "Sauli Niinistö". The signature is written in a cursive, flowing style.

Sauli Niinistö
Tasavallan presidentti

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö ja rouva Jenni Haukio ovat Cantores Minores -kuoron koko toiminnan pysyviä suojelijoita.

SU 25.10.2015 KLO 18
SAKSALAINEN KIRKKO, HELSINKI

Kuusi motettia

TAPIOLAN KAMARIKUORO

Elina Mattila, sello
Jaakko Luoma, fagotti
Pontus Grans, kontrabasso
Markus Malmgren, urut
Joht. Hannu Norjanen

J. S. Bach
(1685–1750)

Motetit

Lobet den Herrn, alle Heiden, BWV 230
Komm, Jesu, komm, BWV 229
Singet dem Herrn ein neues Lied, BWV 225
Der Geist hilft unser Schwachheit auf, BWV 226
Fürchte dich nicht, ich bin bei dir, BWV 228
Jesu, meine Freude, BWV 227

J.S. Bach: Motetit

Lobet den Herrn, alle Heiden

Lobet den Herrn, alle
Heiden, und preiset ihn,
alle Völker!
Denn seine Gnade und
Wahrheit waltet über uns
in Ewigkeit.
Alleluja!
Psalm 117, 1–2

Kiittäkää Herraa, kaikki
kansat! Ylistäkää häntä,
kansakunnat!
Rajaton on hänen rakkau-
tensa, iäti hän on meille
uskollinen.
Halleluja!
Psalmi 117:1–2

Komm, Jesu, komm

Komm, Jesu, komm,
Mein Leib ist müde,
Die Kraft verschwindt je
mehr und mehr, Ich sehne
mich Nach deinem Friede;
Der saure Weg wird mir zu
schwer! Komm, ich will mich
dir ergeben; Du bist der
rechte Weg, die Wahrheit
und das Leben.

Tule, Jeesus, tule,
ruumiini on väsynyt
ja voimani hupenevat yhä
enemmän.
Kaipaam rauhaasi;
katkera tie on minulle
liian raskas!
Tule, haluan antaa itseni
sinulle; sinä olet tie,
totuus ja elämä.

Singet dem Herrn ein neues Lied

Singet dem Herrn ein neues
Lied,
die Gemeine der Heiligen
sollen ihn loben.
Israel freue sich des, der ihn
gemacht hat. Die Kinder
Zion sei'n fröhlich über ih-
rem Könige, sie sollen loben
seinen Namen im Reigen,
mit Pauken und Harfen
sollen sie ihm spielen.
Psalm 149, 1-3

Laulakaa Herralle uusi
laulu,
kokoontukaa ja ylistäkää
häntä, te Herran omat.
Iloitkoon Israel Luojastaan,-
riemuitkoot Siionin
asukkaat kuninkaastaan,
ylistäkööt tanssien hänen
nimeään, soittakoot
hänen kiitostaan rummuin
ja harpuin!
Psalmi 149: 1-3

Wie sich ein Vater
erbarmet über seine junge
Kinderlein, so thut der
Herr uns allen, so wir ihn
kindlich fürchten rein. Er
kennt das arm' Gemächte,
Gott weiß, wir sind nur
Staub, gleich wie das Gras
vom Rechen, ein Blum und
fallend Laub!
Der Wind nur drüber we-
het, so ist es nicht mehr da.

Niin kuin isä armahtaa
pieniä lapsiansa,
niin Herrakin armahtaa
pelkääväisiänsä.
Sillä hän tietää mitä tekoa
olemme, hän muistaa mei-
dät tomuksi.
Kuin ruoho, niitetty ja
haravoitu, kuin kukkanen
tai putoava lehti, tuuli pu-
haltaa sen ylitse eikä sitä
enää ole. Niin katoaa siis

Also der Mensch vergehet,
sein End das ist ihm nah.
3. Strophe
*Nun lob mein Seel, den
Herren (Johann Gramann
[Psalm 103], 1530)*

ihminen, hänen loppunsa
on häntä lähellä.
Johann Gramann, 1530

Gott, nimm dich ferner
unser an, denn ohne dich
ist nichts getan mit allen
unsern Sachen.
Drum sei du unser Schirm
und Licht, und trügt uns
unsre Hoffnung nicht,
so wirst du's ferner
machen.
Wohl dem, der sich nur
steif und fest, auf dich
und deine Huld verläßt.
Anonymous

Herra, pidäthän meistä
vastakin huolta, sillä ilman
sinua on turhaa kaikki
toimemme.
Ole sinä turvamme ja
valkeutemme ja ellei
toivomme johda meitä
harhaan, niin olet sitä
vastaisuudessakin.
Onnellinen se, joka
pitäytyy lujasti sinuun
ja sinun armoosi.
Tuntematon

Lobet den Herrn in
seinen Taten,
lobet ihn in seiner
großen Herrlichkeit!
Psalm 150, 2

Kiittäkää Herraa hänen
voimateoistaan,
kiittäkää häntä hänen
suuresta vallastaan!
Psalmi 150:2

Alles, was Odem hat, lobe
den Herrn!
Halleluja!
Psalm 150, 6

Kaikki, joilla on elävä henki,
kiittäkää Herraa!
Halleluja!
Psalmi 150:6

Der Geist hilft unser Schwachheit auf

Der Geist hilft unsrer
Schwachheit auf,
denn wir wissen nicht,
was wir beten sollen,
wie sichs gebühret;
sondern der Geist selbst
vertritt uns aufs beste
mit unaussprechlichem
Seufzen.
Römer 8, 26

Henki auttaa
heikkouttamme,
sillä me emme tiedä mitä
meidän pitää rukoilla,
niinkuin rukoilla tulisi,
mutta Henki itse rukoilee
meidän puolestamme
sanomattomilla
huokauksilla.
Room. 8:26

Der aber die Herzen
forschet, der weiß, was
des Geistes Sinn sei;
denn er vertritt die
Heiligen, nach dem
es Gott
gefället.
Römer 8, 27

Mutta sydänten tutkija
tietää mikä Hengen
mieli on, sillä Henki
rukoilee Jumalan
tahdon mukaan
pyhien
edestä.
Room. 8:27

Fürchte dich nicht, ich bin bei dir

Fürchte dich nicht, ich bin bei dir, weiche nicht, denn ich bin dein Gott; ich stärke dich, ich helfe dir auch, ich erhalte dich durch die rechte Hand meiner Gerechtigkeit.

Jesaia, 41, 10

Fürchte dich nicht, denn ich habe dich erlöst, ich habe dich bei deinem Namen gerufen, du bist mein.

Jesaia 43, 1

Jesu, meine Freude

Jesu, meine Freude, meines Herzens Weide, Jesu, meine Zier, ach wie lang, ach lange ist dem Herzen bange und verlangt nach dir! Gottes Lamm, mein Bräutigam, Außer dir soll mir auf Erden Nichts sonst Liebess werden.

1. Strophe: Jesu, meine Freude Johann Franck, 1653

Es ist nun nichts verdammliches an denen, die in Christo Jesu sind, die nicht nach dem Fleische wandeln, sondern nach dem Geist.

Römer 8, 1

Unter deinem Schirmen bin ich vor den Stürmen aller Feinde frei. Lass den Satan wittern, Lass den Feind erbittern, mir steht Jesus bei. Ob es itzt gleich kracht und blitzt, ob gleich Sünd und Hölle schrecken: Jesus will mich decken.

2. Strophe: Jesu, meine Freude Johann Franck, 1653

Älä pelkää, minä olen sinun kanssasi, älä arkana pälyile, sillä minä olen sinun Jumalasi, minä vahvistan sinua, minä autan sinua, minä tuen sinua vanhurskauteni oikealla kädellä.

Jesaja, 41:10

Älä pelkää, sillä minä olen lunastanut sinut, minä olen sinut nimeltäsi kutsunut, sinä olet minun.

Jesaja 31:10

Jeesus, iloni, sydämeni laidunmaa, Jeesus, koristukseni; voi, kuinka kauan, niin kauan sydäntäni ahdistaa ja se kaipaa luoksesi! Jumalan Karitsa, sulhaseni, maan päällä ei ole ketään minulle rakkaampaa.

Johann Franck, 1653

Mikään kadotustuomio ei siis kohtaa niitä, jotka ovat Kristuksessa Jeesuksessa [ja jotka eivät vaella lihan vaan hengen mukaan].

Room. 8:1

Suojasi alla olen turvassa kaikkien vihollisten hyökkäyksiltä. Jäljittäköön saatana minua, turhautukoon vihollinen, Jeesus seisoo vierelläni. Vaikka ukkostaisi ja salamoisi, ja vaikka synti ja helvetti pelottaisivat, niin Jeesus suojelee minua.

Johann Franck, 1653

Denn das Gesetz des Geistes, der da lebendig machet in Christo Jesu, hat mich frei gemacht von dem Gesetz der Sünde und des Todes.

Römer 8, 2

Trotz dem alten Drachen, trotz des Todes Rachen, trotz der Furcht darzu! Tobe, Welt, und springe, ich steh hier und singe in gar sichrer Ruh. Gottes Macht hält mich in acht; Erd und Abgrund muss verstummen, ob sie noch so brummen.

3. Strophe: Jesu, meine Freude Johann Franck, 1653

Ihr aber seid nicht fleischlich, sondern geistlich, so anders Gottes Geist in euch wohnet. Wer aber Christi Geist nicht hat, der ist nicht sein.

Römer 8, 9

Weg mit allen Schätzen! Du bist mein Ergötzen, Jesu, meine Lust! Weg ihr eitlen Ehren, ich mag euch nicht hören, bleibt mir unbewusst! Elend, Not, Kreuz, Schmach und Tod soll mich, ob ich viel muss leiden, nicht von Jesu scheiden.

4. Strophe: Jesu, meine Freude Johann Franck, 1653

So aber Christus in euch ist, so ist der Leib zwar tot um der Sünde willen; der Geist aber ist das Leben um der Gerechtigkeit willen.

Römer 8, 10

Gute Nacht, o Wesen, das die Welt erlesen, mir gefällst du nicht. Gute Nacht, ihr Sünden, bleibt weit dahinten, kommt nicht mehr ans Licht!

Hengen laki, joka antaa elämän Kristuksen Jeesuksen yhteydessä, on näet vapauttanut sinut synnin ja kuoleman laista.

Room. 8:2

Uhmaan vanhaa lohikäärmettä, uhmaan kuoleman kitaa, uhmaan pelkoakin! Raivoa, maailma, ja hyökkää, minä seison tässä ja laulan varmassa rauhassa. Jumalan voima pitää minusta huolta; maa ja syvyudet vaietkoot, vaikka ne kuinka jyrisisivät.

Johann Franck, 1653

Te ette kuitenkaan elä oman luontonne vaan Hengen alaisina, jos kerran Jumalan Henki asuu teissä. Mutta se, jolla ei ole Kristuksen Henkeä, ei ole hänen omansa.

Room. 8:9

Pois kaikki aarteet! Sinä olet ilahduttajani, Jeesus, iloni! Pois kaikki turhat kunnianosoitukset, en halua kuulla teitä, jääkää minulle tunte-mattomiksi! Kurjuus, hätä, risti, häpeä ja kuolemakaan eivät saa minua – vaikka kuinka kärsisin – eroamaan Jeesuksesta.

Johann Franck, 1653

Jos Kristus on teissä, teidän ruumiinne tosin on kuollut synnin vuoksi, mutta Henki luo elämää, koska teidät on tehty vanhurskaiksi.

Room. 8:10

Hyvää yötä, oi olomuoto, jonka maailma minulle valitsi, minua et miellytä. Hyvää yötä, te synnit, pysykää kaukana takanani älkääkö tulko enää valoon!

Gute Nacht, du Stolz und Pracht! Dir sei ganz, du Lasterleben, gute Nacht gegeben.

5. Strophe: Jesu, meine Freude
Johann Franck, 1653

So nun der Geist des, der Jesum von den Toten auferwecket hat, in euch wohnet, so wird auch derselbige, der Christum von den Toten auferwecket hat, eure sterbliche Leiber lebendig machen um des willen, dass sein Geist in euch wohnet.

Römer 8, 11

Weicht, ihr Trauergeister, denn mein Freudenmeister, Jesus, tritt herein. Denen, die Gott lieben, muß auch ihr Betrübten lauter Zucker sein. Duld ich schon hier Spott und Hohn, dennoch bleibst du auch im Leide, Jesu, meine Freude.

Hyvää yötä, ylpeys ja loisto!

Tuhlaileva elämä, kerta-kaikkisesti sanon sinulle hyvää yötä.

Johann Franck, 1653

Jos siis teissä asuu Jumalan Henki, hänen, joka herätti Jeesuksen kuolleista, niin hän, joka herätti Kristuksen kuolleista, on tekevä eläviksi myös teidän kuolevaiset ruumiinne teissä asuvan Henkensä voimalla.

Room. 8:11

Väistykaa, te surun henget, sillä iloni mestari Jeesus astuu esiin. Niille, jotka Jumalaa rakastavat, alakuloisuuskin on oleva sula ilontunne. Jos joudunkin sietämään täällä pilkkaa ja ivaa, pysyt sinä silti kärsimyksessäkin Jeesus, ilonani.

WWW.FACEBOOK.COM/CANTORESMINORES
WWW.CANTORESMINORES.FI

Jotta kaikki saisivat laulaa

Cantores Minores Stipendirahasto

CM Stipendirahastosta tuetaan vähävaraisten kuorolaisten kuoroharrastusta. Vuonna 2015 rahastosta on myönnetty yli 70 maksualennusstipendiä yhteisarvoltaan n. 13 000 euroa.

Voitte halutessanne tehdä lahjoituksen CM-stipenditilillemme.

Saaja:

Cantores Minores -kannatusyhdistys ry.

Tili:

Nordea FI82 2126 2000 1574 54

Merkitkää halutessanne viestikenttään lahjoittajan nimi ja osoite. Kiitos lahjoituksesta!

Pikkukanttorien konsertit ja kuulumiset sähköpostiisi

Liity CM-info-postituslistalle!

Saat muutaman kerran vuodessa sähköpostiisi tietoa kuoron tulevista konserteista ja muista tapahtumista. Ilmoita sähköpostiosoitteesi CM-toimistoon:

INFO@CANTORESMINORES.FI

Risuja, ruusuja vai molempia

Anna palautetta internetissä

Käy antamassa palautetta konserteistamme tai toiminnastamme Palaute-sivullamme osoitteessa

WWW.CANTORESMINORES.FI

Kiitos mielipiteestä!

LISÄTIEDOT:
INFO@CANTORESMINORES.FI
CM-TOIMISTO P. (09) 687 7720

Cantores Minores

MA 26.10.2015 KLO 19
VANHA KIRKKO, HELSINKI

O holder Tag

J. S. Bach
(1685–1750)

Weichet nur, betrübte Schatten, BWV 202

Recitativo "Die Welt wird wieder neu"
Aria "Phöbus eilt mit schnellen Pferden"
Recitativo "Drum sucht auch Amor sein Vergnügen"
Aria "Wenn die Frühlingslüfte streichen"
Recitativo "Und dieses ist das Glück"
Aria "Sich üben im Lieben"
Recitativo "So sei das Band der keuschen Liebe"
Gavotte "Sehet in Zufriedenheit"

•

Cembalokonsertti D-duuri, BWV 1054

Allegro – Adagio – Allegro

•

O holder Tag, erwünschte Zeit, BWV 210

Recitativo "O holder Tag, erwünschte Zeit"
Aria "Spielet, ihr beseelten Lieder"
Recitativo "Doch haltet ein, ihr muntern Saiten"
Aria "Ruhet hie, matte Töne"
Recitativo "So glaubt man denn, dass die Musik verführe"
Aria "Schweigt, ihr Flöten"
Recitativo "Was Luft? was Grab?"
Aria "Grosser Gönner, dein Vergnügen"
Recitativo "Hochteurer Mann, so fahre ferner fort"
Aria "Seid beglückt, edle beide"

Kajsa Dahlbäck, sopraano

Aapo Häkkinen, cembalo

HELSINGIN BAROKKIORKESTERI

Dimitre Marinkev, traverse, Rodrigo Gutiérrez, oboe

Petri Tapio Mattson & Kari Olamaa, viulu

Hanna Pakkala, alttoviulu, Tatu Ahola, sello

Aapo Häkkinen, cembalo

Johann Sebastian Bachin hääkantaatit

Luterilaisessa kirkkomusiikkiperinteessä näemme Johann Sebastian Bachin (1685-1750) pääasiallisesti loistavana kirkkomusiikin säveltäjänä, jonka musiikkia kuulemme kirkoissamme usein. Vaikutumme hänen tavastaan valaista esim. pitkäperjantain tapahtumia koskettavalla tavalla. Bach mielletään usein kirkkomusiikin säveltäjänä, unohtaen hänen maallisen musiikin tuotantonsa. Tämä ohjelmisto jää huomioimatta, mahdollisesti käytännön syistä – missä tätä maallista lauluohjelmistoa tulisi esittää? Herää kysymys: mitä Bachin musiikki on ilman luterilaista sanomaa?

Toimiessaan Leipzigin Tuomaskirkon kanttorina (1723-50) työskenteli Johann Sebastian Bach myös musiikkiseura Collegium Musicumin johtajana, jossa säännöllisesti musisoitiin yhdessä, esittäen maallista laulumusiikkia. Työskennellessään Weimarissa (1708-17), jossa hän sävelsi suurimman osan teoksestaan *Orgel-Büchlein*, omisti Bach musiikkinsa Jumalalle; Bach kirjoitti teoksen otsikkosivulle sanat ”Dem Höchsten Gott allein’ zu Ehren”. Myöhemmin, vietettyään yli vuosikymmenen Leipzigin kirkkojen ja sen musiikkiseuran musiikkielämässä, omisti hän musiikkinsa sekä Jumalalle, että ihmisen sielulle: ”zur Ehre Gottes und zulässiger Ergötzung des Gemüths”. Hänen mielestään aitoa musiikkia ei kuitenkaan ollut olemassa ilman jompaakumpaa näistä kahdesta. Etsiessämme Bachin maallisen laulumusiikin tarkoitusta ja sanomaa, voimme näin ollen viitata sielun virvoittamiseen.

Konserttien molempien kantaattien alkuperää ei ole varmuudella todennettu. Kantaattien sanoittajat eivät myöskään ole tiedossa. Tämä johtuu luultavasti siitä, että molemmat kantaatit sävellettiin erityisiä juhlapäiviä varten, hääjuhllisuuksien maallisiin osuuksiin. Ne eivät kuuluneet kirkon tai hovin omaan ohjelmistoon, vaan olivat tilausteoksia tai lahjoja. Kantaatit ovat tyyliltään hyvin erilaiset. Tiedetään että *BWV 202* on ajalta ennen vuotta 1730 (tältä vuodelta on löydetty kopia teoksesta). *BWV 210* on luultavasti myöhempää tuotantoa, ajoittuen mahdollisesti 1740-luvun alkuun.

Weichet nur, betrübte Schatten, *BWV 202* sopraanolle, jousille, oboelle ja continuolle on usein esitetty kantaatti, oman aivan verrattoman johdanto-osuuden. Sen jokainen fraasi on täynnä lämpöä, empatiaa ja rakkautta, ilman vähäisintäkään kovuutta. Kuvittelen Bachilla ehkä olleen henkilökohtainen suhde hääpariin, jolle hän sävelsi tämän kantaatin. Tiedämme Bachin toisen avioliiton Anna Magdalena Wilcken kanssa olleen hyvin onnellinen ja että yhteistyökyky aviopuolisojen kesken oli mainio (he mm. musisoivat yhdessä; vaimo toimi myös kopistina). On siis mahdollista että sopraano-osuuden lauloi Anna Magdalena.

Teoksen teksti kertoo suureksi osaksi uudistuksesta, luonnon jälleensyntymisestä. Teoksen fraasit on muotoiltu, aivan kuten toisessakin kantaatissa, erittäin täsmällisesti, tehden ylenpalttiset koristelut turhiksi. Muutama yksinkertainen lopputrilli on luonnollisestikin paikallaan, mutta aarioiden da capo-osuudet eivät kaipaa isoja koristeluja. Koen että molempien kantaattien lauluosuudet ovat täydelliset, jokaisen sanan ja fraasin retoriikka on paikallaan.

Bach sävelsi cembalokonsertit *BWV 1052-1065* ollessaan Collegium Musicumin johtajana Leipzigin (1729–37, 1739–41). Bachin johtajakaudella musiikkiseura konsertoi joka viikko hänen johdolla. Ensimmäiset cembalokonsertit sävellettiin yhdelle

cembalolle ja orkesterille, myöhemmin Bach sävelsi konsertteja kahdelle, kolmelle, jopa neljälle cembalolle! Kun tänä päivänä mietimme sanaa ”konsertti” yhdistämme sen ehkä solistiin, joka on erillään orkesterista. Bachin konserteissa on kyse enemmänkin vuoropuhelusta cembalon ja ensimman välillä. *Cembalokonsertti D-duurissa*, *BWV 1054* on juuri tämänlainen teos, cembalon osuus kommunikoi jousikvartetin homogeenisen äänen kanssa. Hetkittäin ne keskustelevat vuorotellen ja välillä samanaikaisesti. Uutta tässä tyylilajissa oli, että cembalo sai oman äänen. Aikaisemmin cembalo oli ollut vain toisten instrumenttien seuralainen.

Kantaatti *O holder Tag, erwünschte Zeit*, *BWV 210* on tyyliltään hyvin erilainen kuin *Weichet nur, betrübte Schatten*. Niin musiikin, kuin tekstin karaktääri on erilainen. Kantaatin tunnelma ei myöskään ole yhtä pehmeä ja kehollistunut kuin aiemmin mainittu. Tämä kantaatti on arvokkaampi ja mahtipontisempi, ikään kuin se olisi sävelletty virallisempaa häätälaisuutta varten, jossa sulhanen omaa korkean yhteiskunnallisen statuksen. Sopraano-osuus on koko teoksen läpi monin tavoin ylenpalttinen – korkeita ääniä, koloratuureja, julistavia huudahduksia resitatiiveissa. Korkein ääni löytyy ensimmäisestä aariasta ”Spielet, ihr beseelten Lieder”, jossa sopraano kohoaa ääneen cis3! Tätä ei löydy Bachin muusta sopraano-ohjelmistosta. Korkea tessitura yhdessä monien korkeiden äänien kanssa antaa vaikutelman, että kantaatti on sävelletty tietyille laulajattarelle. Ensimmäisen osan fioretti-ornamentit viittaavat italialaiseen diivaan, Faustina Bordoniin (1697–1781), jonka Bach tapasi muutamia kertoja, ainakin Dresdenissä. Charles Burneyn mukaan Bordoni ”keksi” tämän ornamentin.

Kertomuksia Johann Sebastian Bachin asenteesta naislaulaja kohtaan löytyy useista lähteistä. Tiedämme hänen mielellään musisoineen yhdessä toisen vaimonsa, Anna Magdalenan, kanssa, kirjoittaen tälle kodin musiikkihetkiä varten jopa nuottikokoelman. Heidän tavatessaan toimi hän korkean statuksen omaavana ammattilaulajana. Tiedämme myös, että Bach arvosti tyttärensä Catharina Dorothean (1708–74) lauluääntä. Bachin pojat olivat kuitenkin perheen ainoat, jotka saivat varsinaisen koulutuksen, niin akateemisesti kuin musiikillisesti. Kerrotaan, kuinka Bach oli kerran kutsunut naislaulajan harjoituksiin Arnstadtin (1703–07) urkulehtereille. Siihen aikaan naisilla ei ollut lupa laulaa Saksan kirkoissa. Tiedetysti ensimmäiset naispuoliset kirkkolaulajat esiintyivät Hampurissa vuonna 1716.

Onnistuaksemme esittämään Bachin teoksia tänään, ei meillä ole tarvetta tuntea ketkä olivat teosten alkuperäiset laulajat. Meillä ei myöskään ole muuta tietoa laulajien kvaliteeteista, kuin muutamat yksittäiset tekstit, jotka kuvailevat heidän lauluääniään ja esityksiään, ja jotka kertovat heidän laulamastaan ohjelmistosta. Tänä päivänä meillä ei ole 18-vuotiaita poikasopraanoita, mutta vertaillessamme sopraano-osuuksia Bachin sakraalien teoksien ja maallisten kantaattien välillä voimme työskennellä esim. oikeanlaisen vibraton ja laulutuen (appoggio) löytämiseksi korkeille äänille. Näiden yksityiskohtien avulla voi tämän päivän naissopraano pyrkiä tekemään oikeutta Bachin laulumusiikille, käyttäen toimivaa laulutekniikkaa ja äänen koko kirjoja.

KAJSA DAHLBÄCK
SUOM. MIKAEL PENNANEN-DAHLBÄCK

Weichet nur, betrübte Schatten BWV 202

1. Aria

Weichet nur, betrübte Schatten, Frost und Winde, geht zur Ruh! Florens Lust will der Brust nichts als frohes Glück verstaten, denn sie träget Blumen zu.

2. Recitativo

Die Welt wird wieder neu, auf Bergen und in Gründen will sich die Anmut doppelt schön verbinden, der Tag ist von der Kälte frei.

3. Aria

Phöbus eilt mit schnellen Pferden durch die neugeborne Welt, Ja, weil sie ihm wohlgefällt, will er selbst ein Buhler werden.

4. Recitativo

Drum sucht auch Amor sein Vergnügen, wenn Purpur in den Wiesen lacht, wenn Florens Pracht sich herrlich macht und wenn in seinem Reich, den schönen Blumen gleich, auch Herzen feurig siegen.

5. Aria

Wenn die Frühlingslüfte streichen und durch bunte Felder wehn, pflegt auch Amor auszuschleichen, um nach seinem Schmuck zu sehn, welcher, glaubt man, dieser ist: daß ein Herz das andre küßt.

1. Aria

Väistykää, suruisat varjot, kylmyys ja tuulet, nyt päättäkää! Floran iloa ei sydän tule erehtymään onneksi, sillä hän kantaa mukanaan kukkia.

2. Resitatiivi

Maailma uudistuu jälleen, vuorilla ja laaksoissa on kaksin verroin ihanampaa, päivä on vailla kylmyyttä.

3. Aria

Phoebus kiirehtii nopein ratsuin uudestisyntyneen maailman halki. Kyllä, kun maailma häntä miellyttää, tulee hänestä itsestään rakastaja.

4. Resitatiivi

Siksi myös Amor etsii nautintoaan, purppuran leikkiessä niityillä, Floran kauneuden kukoistaessa, ja kun hän valtakunnassaan, kauniiden kukkien lailla, valloittaa sydämet.

5. Aria

Kevätilman hyväillessä ja puhaltaessa läpi kirjaviennettyjen, hiipii myös Amor esille nähdäkseen aarteensa, joka uskoaksemme on tämä: kaksi sydäntä jotka syleilevät toisiaan.

6. Recitativo

Und dieses ist das Glücke, daß durch ein hohes Gunstgeschicke zwei Seelen einen Schmuck erlanget, an dem viel Heil und Segen pranget.

7. Aria

Sich üben in Lieben, in Scherzen sich herzen ist besser als Florens vergängliche Lust. Hier quellen die Wellen, hier lachen und wachen die siegenden Palmen auf Lippen und Brust.

8. Recitativo

So sei das Band der keuschen Liebe, verlobte Zwei, vom Unbestand des Wechsels frei. Kein jäher Fall, noch Donnerknallerschrecke die verliebten Triebe!

9. Aria

Sehet in Zufriedenheit tausend helle Wohlfahrtstage, daß bald in der Folgezeit! eure Liebe Blumen trage.

6. Resitatiivi

Ja tämä on onnea, kun kohtalo suosii kahden sielun saadessa aarteen, jonka ympäri loistaa pelastuksen ja siunauksen yltäkyläisyys.

7. Aria

Rakkauten harjoittelu, ja ilolla rakastaminen, on parempi kuin Floran häilyvä ilo. Täällä aallot keinuvat, täällä nauravat ja valvovat voittoa palmut huulilla ja rinnoissa.

8. Resitatiivi

Olkoon näiden kahden kihlatun siveä rakkaus, vapaa arvoituksellisista muutoksista, älköön mikään tapaus, tai ukkosenjyrähdys pelästyä tätä rakkauten tornia!

9. Aria

Suotakoon teidän elää tuhat onnellista päivää, jotta läheisessä tulevaisuudessa rakkautenne saa kantaa hedelmää.

O holder Tag, erwünschte Zeit BWV 210

1. Recitativo

O holder Tag,
erwünschte Zeit,
willkommen,
frohe Stunden!
Ihr bringt ein Fest,
das uns erfreut.
Weg, Schwermut, weg!
Weg, Traurigkeit!
Der Himmel, welcher vor
uns wachet,
hat euch zu unsrer
Lust gemacht:
drum lasst uns
fröhlich sein!
Wir sind von Gott darzu
verbunden, uns mit den
Frohen zu erfreun.

2. Aria

Spielet, ihr beseelten
Lieder, werfet die
entzückte Brust!
in die Ohnmacht sanfte
nieder.
Aber durch der Saiten
Lust! stärket und
erholt sie wieder.

3. Recitativo

Doch, haltet ein, ihr
muntern Saiten,
denn bei verliebten
Eheleuten!
soll's stille sein.
Ihr harmoniert nicht
mit der Liebe,
denn eure angebor-
nen Triebe!
verleiten uns zur
Eitelkeit,
und dieses schickt
sich nicht zur Zeit.
Ein frommes Ehe-
paar will lieber zu dem
Dankaltar mit dem
Gemüte treten
und ein beseeltes
Abba beten; es ist
vielmehr im Geist
bemüht und dichtet
in der Brust ein
angenehmes Lied.

1. Resitatiivi

Oi ihana päivä,
kaivattu aika,
tervetuloa,
onnelliset hetket!
Tuotte meille
viihdyttävän juhlan.
Pois synkkyys,
pois apeus!
Taivas, joka valvoo
yllämme,
on antanut teidät
nautittavaksemme:
iloitkaamme
Jumala on meidät
yhdistänyt,
iloitaksemme kahden
onnellisen kanssa.

2. Aaria

Kaikukaa, te eloizat
laulut, vapauttakaa ilo
rinnoissanne hiljaiseen
vallattomuuteen.
Mutta kielistön
ilon kautta vahvistakaa
ja kohottakaa rintanne
taasen.

3. Resitatiivi

Mutta hiljentykää
nyt, te iloiset lau-
lut, sillä
rakastavan
avioparin seurassa
tulee olla hiljaa.
Te ette harmonisoi
rakkaudessa,
teidän luonnollinen
voimanne
saattaa meidät
turhamaisuuteen,
ja juuri nyt tämä
ei ole soveliasta.
Jalo aviopari astuu
mieluummin kiitol-
lisuuden alttarille
sieluineen ja ru-
koillen elävää Ab-
baa; tämä koskettaa
sielua runsaammin
ja herättää rinnas-
sa miellyttävän
laulun.

4. Aria

Ruhet hie,
matte Töne,
matte Töne,
ruhet hie.
Eure zarte Harmonie
ist vor die beglückte
Eh' nicht die wahre
Panacee.

5. Recitativo

So glaubt man denn,
daß die Musik verfüh-
re und gar nicht mit
der Liebe harmonire?
O nein. Wer wollte
denn nicht ihren Wert
betrachten, auf den so
hohe Gönner achten?
Gewiß, die gütige Na-
tur zieht uns von ihr
auf eine höhere Spur.
Sie ist der Liebe gleich,
ein großes Himmels-
kind, nur daß sie nicht
als wie die Liebe blind;
sie schleicht in alle
Herzen ein und kann
bei Hoh' und Niedern
sein; sie lockt den
Sinn! zum Himmel hin!
und kann verliebten
Seelen des Höchsten
Ruhm erzählen.
Ja, heißt die Liebe
sonst weit stärker als
der Tod, wer leugnet?
die Musik stärkt uns
in Todesnot.
O wundervolles Spiel,
dich, dich verehrt
man viel. Doch, was
erklingt dort vor ein
Klagelied, das den
geschwinden Ton
beliebter Saite flieht?

4. Aaria

Levätkää tässä,
raukeat äänet,
raukeat äänet,
levätkää tässä.
Ihana harmonianne
ei ole tälle avio-
onnelle oikea
parannuskeino.

5. Resitatiivi

Uskommeko musiikin
eksyttävän meitä,
eikö se resonoi lain
kanssa rakkauden?
Oi ei. Ken ei tahtoisi-
kaan nähdä sen oikeaa
arvoa, kuten korkeat
suojelijamme näkevät?
Ystävällinen luon-
tomme avittaa meitä
näin korkeampaan
tavoitteeseen. Se on
kuten rakkaus, suuri
taivaslapsi, muttei
sokea kuten rakkaus; se
hiipii kaikkiin sydämiin
ja asettuu luokse niin
korkean kuin mata-
lan; se houkuttelee
mielen kohti taivasta ja
ilmaisee Korkeimman
kunnioitusta kohti
rakastuneita sieluja.
Kyllä, rakkauden ollessa
kuolemaa voimakkaam-
pi (ken voikaan tämän
kieltää?), vahvistaa
musiikki meitä jopa
kuoleman hetkellä.
Oi ihana sulosointi
Olet korkeasti
arvostettu.
Mutta mikä valituslau-
lukuulua ja pakenee-
kaan ihanilta kieliltä?

6. Aria

Schweigt, ihr Flöten,
schweigt, ihr Töne,
denn ihr klingt dem
Neid nicht schön-
e, eilt durch die
geschwärzte Luft,
bis man euch zu
Grabe ruft!

7. Recitativo

Was Luft? was Grab?
Soll die Musik verder-
ben, die uns so großen
Nutzen gab?
Soll so ein Himmelskind
ersterben, und zwar für
eine Höllenbrut?
O nein, das kann nicht
sein.
Drum auf, erfrische
deinen Mut, die Liebe
kann vergnügte Saiten!
Gar wohl vor ihrem
Throneleiden. Indessen
lass dich nur den blas-
sen Neid verlachen, was
wird sich dein Gesang
aus Satans Kindern
machen?
Genug, daß dich der
Himmel schützt, wenn
sich ein Feind auf dich
erhitzt.
Getrost, es leben noch
Patronen, die gern bei
deiner Anmut wohnen,
und einen solchen
Mäzenat sollst du auch
itzo in der Tat
an seinem Hochzeitfest
verehren. Wohlan, lass
deine Stimme hören!

8. Aria

Großer Gönner, dein
Vergnügen muß auch
unsern Klang besiegen,
denn du verehrst uns
deine Gunst.
Unter deinen Weisheits-
schätzen kann dich
nichts so sehr ergötzen,
als der süßen Töne Kunst.

6. Aaria

Hiljentykää, te huilut,
lakatkoon äänenne,
te ette soi kauniisti
kateudessanne,
kiirehtikää läpi mus-
tan ilman,
kunnes teidät
hautaan kutsutaan!

7. Resitatiivi

Mikä ilma? mikä hauta?
tuhoaako musiikki sen,
joka on meitä niin
hyödyttänyt?
Kuoleeko näin tämä taivas-
lapsi, ainoastaan helvetin
jälkeläisen tähden?
Oi ei, näin ei tule
tapahtua.
Joten nouse ylös ja virkistä
rohkeutesi, rakkaus voi
kyllä sallia kielistön
ihanuutta, valtaistuimensa
luona.
Naura kalpealle
kateudelle, miten
laulusi voisikaan
koskettaa
Saatanan lapsia?
Vihollisen yrittäessä
kiihottaa sinua, riittää
taivaan antama
suojelu.
Lohduttaudu sillä, että
löytyy suojelija, joka
elää mieluusti tyylikkyytesi
luona, sinun tulee
myös kunnioittaa tätä
mesenaattia hänen
häjäjuhlissaan.
Tule ja anna
äänesi soida!

8. Aaria

Suuri suojelija, sinun
nautintosi tulee myös
voittaa kaiuntosi, kunnio-
ittaessasi meitä
suosiollasi.
Viisauden aarteesi joukossa
ei mikään voi antaa sinulle
sellaista nautintoa, kuin
ihanien äänien taide.

9. Recitativo

Hochteurer Mann,
so fahre ferner fort,
der edlen Harmonie
wie itzt geneigt zu
bleiben, so wird sie
dir dereinst die
Traurigkeit
vertreiben, so wird
an manchem Ort dein
wohlverdientes Lob
erschallen, dein Ruhm
wird wie ein Demants-
tein, ja wie ein fester
Stahl beständig sein,
bis daß er in der ganzen
Welt erklinge.
Indessen gönne mir,
daß ich bei deiner
Hochzeit Freude ein
wünschend Opfer zube-
reite und nach Gebühr
dein künftig Glück und
Wohl besinge.

10. Aria

Seid beglückt,
edle beide,
edle beide, seid
beglückt.
Beständige Lust
erfülle die Woh-
nung, vergnüge die
Brust, bis daß euch
die Hochzeit des
Lammes erquickt.

9. Resitatiivi

Korkea-arvoisa herra,
jatka valitsemallasi
polulla, jossa jalot
soinnit vetävät sinua
puoleesi, täällä saat
luopua kaikista
suruistasi,
sinua tullaan
ylistämään monella
taholla,
maineestasi
hioutuu timantti,
säilyen kuin lujin
teräs, kunnes se
kaikuu koko
Maailman ympäri.
Suo minulle nyt,
hääiloasi juhlistaen
valmistaa lahja ja
laulaen toivottaa
sinulle
terveyttä ja
hyvää vointia.

10. Aaria

Olkaatte onnelli-
set, jalo pari,
jalo pari, olkaatte
onnelliset.
Täyttäkää kotinne
jatkuvalle ilolla,
rintanne mieli-
hyvällä, kunnes
teidät virvoitetaan
Lampaan juhlasta.

KÄÄNNÖS

MIKAEL

PENNANEN-DAHLBÄCK

TO 29.10.2015 KLO 19
HELSINGIN TUOMIOKIRKKO

J. S. Bach ja urut

J. S. Bach
(1685–1750)

Toccatà, Adagio et Fuga in C, BWV 564
Dies sind die heiligen zehen Gebot, BWV 678
Vater unser im Himmelreich, BWV 682
Fantasia in c, BWV 562
Fuga in c, BWV 575
Partite diverse sopra il Corale:
Sei gegrüßet, Jesu gütig, BWV 768

ILPO LASPAS
urut

PE 30.10.2015 KLO 19
HELSINGIN TUOMIOKIRKKO

J. S. Bach: Messu h-molli

Missa

Kyrie

1. Kyrie eleison (Coro)
2. Christe eleison (Soprano I, II solo)
3. Kyrie eleison (Coro)

Gloria

4. Gloria in excelsis (Coro)
5. Et in terra pax (Coro)
6. Laudamus te (Soprano II solo)
7. Gratias agimus tibi (Coro)
8. Domine Deus (Soprano I solo,
Tenore solo)
9. Qui tollis peccata mundi (Coro)
10. Qui sedes ad dextram Patris
(Alto solo)
11. Quoniam tu solus sanctus (Basso
solo)
12. Cum Sancto Spiritu (Coro)

Symbolum Nicenum (Credo)

1. Credo in unum Deum (Coro)
2. Patrem omnipotentem (Coro)

3. Et in unum Dominum
(Soprano I solo,
Alto solo)
4. Et incarnatus est (Coro)
5. Crucifixus (Coro)
6. Et resurrexit (Coro)
7. Et in Spiritum sanctum
Dominum
(Basso solo)
8. Confiteor (Coro)
9. Et expecto (Coro)

Sanctus

Sanctus (Coro)

Osanna, Benedictus, Agnus Dei et Dona nobis pacem

- 1., 3. Osanna in excelsis (Coro)
2. Benedictus (Tenore solo)
4. Agnus Dei (Alto solo)
5. Dona nobis pacem (Coro)

CANTORES MINORES

Marjukka Tepponen, sopraano
Monica Groop, altto
Timothy Fallon, tenori
Tuomas Pursio, basso

SUOMALAINEN BAROKKIORKESTERI

Joht. Hannu Norjanen

Johann Sebastian Bachin testamentti

Kun vuonna 1750 J.S. Bach heitti henkensä, maailma ei ollut enää entisensä. Ainakin siltä meistä 2000-luvun musiikinystävistä saattaa helposti tuntua. Bachin kuolema jakaa silmissämme valistuksen vuosisadan dramaattisesti kahtia ja sillä on meille hyvin sentimentaalinen vaikutus. Barokin aikakausi päättyi, ja historian sivut kääntyivät jälleen. Bachin jälkeen 1700-luvun jälkipuolisko näyttää meistä ankealta ja tyhjältä.

Moinen dramatiikka on tietysti lähinnä romantisoitua saksalaisen historiankirjoituksen luomaa illuusiota. Bachin kuolema ei merkinnyt aikalaiselle yhtään mitään, ja hänen suhteellisen vanhanaikainen musiikkinsa sai pian väistyä uusien galanttien muotivirtauksien tieltä. Maallistuva yhteiskunta alkoi kallistaa vähitellen musiikkielämän painopistettä kohti konserttisaleja ja salonkeja. Siksi onkin metka sattuma, että kun yli sata vuotta myöhemmin Felix Mendelssohn johti Matteus-passion esityksen Berliinissä, Bachin taidetta asetettiin uuteen kontekstiin ja sai aivan uudenlaisen funktion. Sen monimutkaisuus, rönsyilevyys, sen vanhakanntaisuus ja vankkumaton uskonnollisuus; kaikki ne piirteet, joiden vuoksi hänen tyyliään jo hänen elinaikanaan kritisoitiin ”sekavaksi, pöyhötyneeksi ja ylettömäksi”, saatiin nyt nostaa uuteen loistoon universaalina ja puhtaana musiikin esikuvaksi. Bachista tehtiin pyhimys ja hänen musiikistaan kansallisaarre, mikä kaikkea muuta kuin vahingossa palveli myös orastavan nationalismien tarpeita.

Kollaasi yli kahdelta vuosikymmeneltä

Bachin musiikin elpymisessä korostuivat voimakkaasti hänen suuret kirkkomusiikkiteoksensa, eikä vähiten tänään kuultava Messu H-molli, jota jotkut tutkijat pitävät musiikin historian kirkkaimpana kruununjalokivenä. Tässäkin on historia heittänyt veikeästi häränpyllyä, sillä kyseistä opusta ei Bachin aikana – eikä pitkään sen jälkeenkään – esitetty missään kokonaisuutena teoksena, saati messuna. Se oli sävelletty latinankieliseen ordinariumentekstiin, jolle ei ollut mitään käyttöä luterilaisessa kirkossa. Kansankielisenäkin se olisi ollut liturgiseen käyttöön aivan liian pitkä. Lisäksi epäilyjä teoksen yhtenäisyydestä herättää se, että messun eri osat ovat tyyliltään ja kokoonpanoltaan varsin erilaiset. Jotkut kuoro-osuiksista on kirjoitettu vakavaan arkaaiseen tyyliin, joka orkesterisäestystä lukuunottamatta lähentelee katolisen kirkon virallista, renessanssista asti periytyvää *stile anticoa*. Jotkut aarioista taas ovat hyvinkin kepeitä ja galanteja, muistuttaen paradoksaalisesti ajan liberaalia, oopperallista tyyliä, jota Bach kutsui ”herttaiseksi dresdeniläisrenkutteluksi” ja jota hän elämänsä läpi halveksi. J.S. Bachin H-mollimessu on itse asiassa koottu osista, jotka ovat syntyneet yli kahdenkymmenen vuoden aikana. Puolet teoksen musiikista on johdettu olemassaolevista prototyypeistä, lähinnä kantaateista, ja lähes kaiken muun oletetaan olevan samaan tapaan parodista materiaalia – jo sävellettyä musiikkia sovitettuna uuteen tekstiin ja soitinnukseen.

J.S. Bachin H-mollimessu on itse asiassa koottu osista, jotka ovat syntyneet yli kahdenkymmenen vuoden aikana. Puolet teoksen musiikista on johdettu olemassaolevista prototyypeistä, lähinnä kantaateista, ja lähes kaiken muun oletetaan olevan samaan tapaan parodista materiaalia – jo sävellettyä musiikkia sovitettuna uuteen tekstiin ja soitinnukseen.

Rakenteeltaan **Kyrie** (kr. Κύριε ἐλέησον – Herra, armahda) on perinteiseen tapaan symmetrinen ja sen teksti noudattaa trinitaarista jakoa 3 × 3 × 3. Kaksi monumentaalista, abstraktia, polyfonista jaksoa reunustavat keskellä olevaa duettoa, jossa kaksi sopraanoääntä tavoittelevat Kristuksen armoa.

Messuordinariumin toinen osa, **Gloria**, vasta on todellinen tilkkutäkki, sillä siinä on lainattua musiikkia ainakin neljästä aikaisemmasta kantaatista. Sen teksti on jaettu yhdeksään osaan, mikäli ensimmäinen kuorojakso lasketaan kahdeksi osaksi. Bach aivan taatusti laskee, koska sen ensimmäinen säe, mahtipontisen sinfoninen ”Gloria in excelsis” ja tätä seuraava, uhkeasti huokaava ”In terra pax” ovat tiedettävästi peräisin kahdesta erillisestä sävellyksestä.

Sitten Gloria jatkuu kuoro- ja solistiaarioiden vuorottelulla. Jotkutaariosta ovat kaikenkarvaisine ornamentteineen ja juoksuksineen hyvinkin kamarimusiikkilaisia ja kevytmielisiä – piirre, joka liittyy läheisesti Bachin karsastamaan ”dresdeniläisyyteen”. Glorian loppukuoro ”Cum sancto spiritu”, joka julistaa pyhän kolminaisuuden kunniaa, on poikkeuksellisen virtuoottinen ja näyttävä.

Vuonna 1733 Bach lähetti kokoamansa Kyrien ja Glorian (siis messun kaksi ensimmäistä osaa) juuri valtaanastuneelle Saksin vaaliruhtinaalle, Fredrik August II:lle, siinä toivossa, että tämä myöntäisi hänelle hovisäveltäjän (”Hofkomponist”) tittelin, joka puolestaan nostaisi hänen palkkaansa Leipzigin. Ruhtinas oli suosiollinen, tosin vasta kolmen vuoden kuluessa, kun Bach lähetti uuden vetoomuksen.

Vuodet kuluivat ja valamattoman kruunun jalokivet lojuivat irrallaan tyhjän panttina. Tuona aikana Bach sävelsi neljä huomattavasti lyhyempää ja rakenteellisesti eheämpää latinankielistä messua, kaiketi osoitukseksi katoliselle vaaliruhtinaalle hovisäveltäjän lojaaliudesta ja ahkeruudesta. H-mollimessun pariin säveltäjä palasi kuitenkin vasta 1740-luvun lopulla, viimeisinä elinvuosinaan jäätyään eläkkeelle Leipzigin Tuomaankirkon kanttorin virasta. Hän kokoosi aikaisempien sävellysten parodioista messuordinariumin loput osat, Credon, Sanctuksen ja Agnus Dein. Ne ovat rakenteeltaan ja alkuperältään aivan yhtä mosaiikkisia kuin teoksen alkupääkin:

Credo, jolle Bach on antanut otsikon **Symbolum Nicenum** (Nikealainen uskontunnustus), on rakenteeltaan symmetrinen. Sitä reunustavat pylväiden tavoin kaksi monumentaalista *stile antico* -tyyliin kirjoitettua polyfonista kuorojaksoa (”Credo” ja ”Confiteor”), joissa on käytetty gregoriaanista sävelmää pohjana. Nämä osat on todennäköisesti sävelletty juuri tätä messua varten, mikä tekee niistä poikkeuksen. Keskellä, symmetrisen holvimuodon lakipisteessä on ristiinnaulitseminen (”Crucifixus”), joka on puolestaan lainattu vuonna 1714 sävelletystä kantaatista ”Weinen Klagen, Sorgen, Zagen, ja on siten koko messun vanhin osa.

Sanctus, joka myös selvästi toimi itsenäisenä teoksena, sai ensiesityksensä jo joulupäivänä vuonna 1724 Leipzigin kantaatista "Preise dein Glücke, gesegnetes Sachsen" (Vaali onneas', oi siunattu Saksi), joka sävellettiin Puolan kuninkaan, Augustus III:n, vuosipäivän kunniaksi 1734. Tämä Augustus III ei ollut kukaan muu kuin itse Saksin vaaliruhtinas Fredrik August II.

Agnus Dei on puolestaan riipaisevan kaihoisa alto-aria, joka perustuu vuoden 1745 helatorstaita varten sävellettyyn taivaaseenastumisen oratorioon "Ach bleibe doch, mein liebstes Leben" (Viivy vielä, kallis elämäni).

Dona nobis pacem, jossa Bach taidokkaasti muuntelee jo Gloriassa kuultua "Gratias agimus tibi" -osaa jälleen kerran uuteen tekstiin, täydentää lopulta messun syklisen rakenteen ja päättää teoksen majesteettilliseen D-duuriin.

Säveltäjäneron omaelämäkerta

Näin messusta syntyi eräänlainen testamentti, kaiken kirkollisen säveltämisen synteesi, jossa ankara polyfonia, italialainen konserttotyyli, ekspressiivinen madrigalismi ja galantin kevytmielinen kepeys fuusioituvat. Siksi onkin perin ironista, että varsinaisen esitysteoksen aseman se sai vasta 1800-luvulla kun romantisoitunut ja maallistunut musiikkisyhteisö adoptoi sen omakseen. Siitä johtuu myös eepoksen sekulaari nimi "H-mollimessu" (olkoonkin, että suurin osa sen musiikista on D-duurissa). Siitä huolimatta, että tuo järkälemäinen sävellys on olemassa sävellyksenä vain postuumisti, ja että se oli monella tavalla oman aikansa kuriositeetti, kirkkomusiikin outo lintu, se on muodostunut tärkeäksi osaksi historiankäsitystämme ja musiikkikulttuuriamme. Ja miksikäs ei... onhan kyseessä J.S. Bachin testamentti. Se ei ole vain hyvää musiikkia; se on meidän silmissämme suuren säveltäjän ja neron autobiografia, barokin aikakauden loistelas lippulaiva ja ehkäpä yleisesti koko klassisen taide-musiikin keulakuva.

PETROS PAUKKUNEN

Missa

Kyrie

1. CORO

Kyrie eleison.

Kyrie eleison.

Kyrie eleison.

Herra, armahda meitä.

Herra, armahda meitä.

Herra, armahda meitä.

2. DUETTO SOPRANO I&II

Christe eleison.

Christe eleison.

Christe eleison.

Kristus armahda meitä.

Kristus armahda meitä.

Kristus armahda meitä.

3. CORO

Kyrie eleison.

Kyrie eleison.

Kyrie eleison.

Herra, armahda meitä.

Herra, armahda meitä.

Herra, armahda meitä.

Gloria

4. CORO

Gloria in excelsis Deo.

Kunnia Jumalalle korkeudessa.

5. CORO

Et in terra pax hominibus bonae voluntatis.

Ja maassa rauha ihmisille, joilla on hyvä tahto.

6. ARIA SOPRANO II

Laudamus te, benedicimus te, adoramus te, glorificamus te.

Me ylistämme sinua, me siunaamme sinua, me rukoilemme sinua, me kunnioitamme sinua.

7. CORO

Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam.

Me kiitämme sinua suuren kunniasi tähden.

8. DUETTO SOPRANO I & TENORE

Domine Deus, Rex coelestis, Deus Pater omnipotens. Domini Fili unigenite, Jesu Christe altissime. Domine Deus, Filius Patris.

Herra Jumala, taivaallinen kuningas, Isä Jumala kaikkivaltias. Herra Jeesus Kristus, ainokainen poika, Jumalan karitsa, Isän poika.

9. CORO

Qui tollis peccata mundi, miserere nobis. Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram.

Joka pois otat maailman synnin, armahda meitä. Joka pois otat maailman synnin, ota vastaan rukouksemme.

10. ARIA ALTO

Qui sedes ad dextram Patris, misere nobis.

Joka istut Isän oikealla puolella, armahda meitä.

11. ARIA BASSO

Quoniam tu solus sanctus,
tu solus Dominus,
tu solus altissimus
Jesu Christe.

Sillä sinä yksin olet pyhä,
sinä yksin olet Herra,
sinä yksin olet korkein
Jeesus Kristus.

12. CORO

Cum sancto spiritu
in gloria Dei Patris, amen.

Yhdessä Pyhän hengen kans-
sa, Jumalan kunniaassa, Amen.

Väliaika, 10 min.

Symbolum Nicenum

1. CORO

Credo in unum Deum.

Uskon yhteen Jumalaan.

2. CORO

Patrem omnipotentem,
factorem coeli et terrae,
visibilem omnium
et invisibilem.

Isään kaikkivaltiaaseen,
taivaan ja maan,
kaikkien näkyväisten
ja näkymättömien luojaan.

3. DUETTO SOPRANO I & ALTO

Et in unum Dominum
Jesum Christum,
Filium Dei unigenitum et
ex Patre natum ante omnia
saecula. Deum de Deo,
lumen de lumine,
Deum verum de Deo vero,
genitum, non factum,
consubstantialem Patri,
per quem omnia facta sunt.
Qui propter nos homines
et propter nostram
salutem descendit
de coelis.

Ja yhteen Herraan,
Jeesukseen Kristukseen,
Jumalan ainoaan poikaan,
joka on isästä syntynyt
ennen aikojen alkua. Jumala
jumalasta, valkeus valkeudes-
ta, todellinen Jumala todelli-
sesta Jumalasta, syntynyt eikä
tehty, joka on Isän kanssa
yhtä olemusta, ja jonka kaut-
ta kaikki ovat tehdyt. Joka
meidän ihmisten tähden ja
meidän autuutemme tähden
astui alas taivaista.

4. CORO

Et incarnatus est de
Spiritu sancto
ex Maria virgine,
et homo factus est.

Ja tuli lihaksi
Pyhän Hengen kautta
Neitsyt Mariasta,
ja tehtiin ihmiseksi

5. CORO

Crucifixus etiam pro nobis
sub Pontio Pilato, passus et
sepultus est.

Ristiinnaulittiin edestämme
Pontius Pilatuksen aikana,
kuoli ja haudattiin.

6. CORO

Et resurrexit tertia die
Ja secundum Scripturas,
et ascendit in coelum,
sedet ad dexteram Dei Patris.
Et iterum venturus est cum
gloria judicare vivos et mor-
tuos cuius regni
non erit finis.

Ja nousi kuolleista kolman-
tena päivänä kirjoitusten
mukaan, astui ylös taivasiin,
istuu Isän Jumalan oikealla
puolella. Ja on sieltä tuleva
kunniaassa tuomitsemaan
eläviä ja kuolleita, ja jonka
valtakunnalla ei ole loppua.

7. ARIA BASSO

Et in Spiritum sanctum
Dominum et vivificantem,
qui ex Patre Filio que
procedit, qui cum Patre
et Filio simul adoratus et
conglorificatur qui locutus
est per Prophetas.
Et unam sanctam
catholicam et apostolicam
ecclesiam

Ja Pyhään Henkeen
Herraan ja virvoittajaan,
joka Isästä ja Pojasta lähtee,
jota yhtenä Isän ja Pojan
kanssa palvotaan ja kunni-
oitetaan, joka on puhunut
profeettain kautta.
Ja yhden pyhän yhteisen
ja apostolisen
seurakunnan.

8. CORO

Confiteor unum baptisma
in remissionem
peccatorum.

Tunnustan yhden kasteen
syntien anteeksi
saamiseksi.

9. CORO

Et expecto resurrectionem
mortuorum et vitam.
venturi saeculi,
amen.

Ja odotan kuolleitten
ylösnousemista ja tulevan
maailman elämää.
Amen.

Sanctus

CORO

Sanctus, sanctus, sanctus
Dominus Deus Sabaoth.
Pleni sunt coeli et terrae
gloria Ejus.

Pyhä, pyhä, pyhä
Herra Jumala Sebaot.
Täynnä ovat taivas ja maa
Hänen kunniaansa.

Osanna, Benedictus, Agnus Dei et Dona nobis pacem

1. CORO

Osanna in excelsis.

Hoosianna korkeudessa.

2. ARIA TENORE

Benedictus,
qui venit in nomine
Domini.

Siunattu olkoon hän,
joka tulee Herran
nimeen.

3. CORO

Osanna in excelsis.

Hoosianna korkeudessa.

4. ARIA ALTO

Agnus Dei,
qui tollis peccata mundi,
miserere nobis.

Jumalan Karitsa,
joka otat pois maailman
synnin, armahda meitä.

5. CORO

Dona nobis pacem.

Anna meille rauhasi.

Esiintyjät XI Helsingin Bach-viikolla

25.10. Kuusi motetta

TAPIOLAN KAMARIKUORO (TKK) piti debyyttikonserttinsa keväällä 1984. Nykyään kuorossa laulaa n. 35–40 musiikin ammattilaista ja kokenutta harrastajaa. Kuoron taiteellinen toiminta muodostuu omista konserttiproduktioista, ammattiorkesterien ja musiikkifestivaalien tilauskonserteista sekä monivuotisista sävellystilaus- ja levytysprojekteista. Sen ohjelmisto koostuu klassisesta kuorokirjallisuudesta aina renessansista uusimpaan musiikkiin. TKK on esittänyt barokinajan ja klassisten säveltäjien suurteoksia myös monien ulkomaisten huippukapellimestarien johdolla (mm. Peter Schreier, Harry Christophers ja Paul Hillier). Kuoro sai Espoon kaupungin kulttuuripalkinnon 2005 tunnustuksena ansiokkaasta toiminnasta Espoon kulttuurielämän hyväksi. Tapiolan Kamarikuoro on tehnyt yli 20 äänitettä, joista useimmat on palkittu kotimaisilla levypalkinnoilla. TKK on levyttänyt lisäksi suomalaisia oopperoita yhdessä Suomen Kansallisoopperan orkesterin, Radion Sinfoniaorkesterin ja Helsingin Kaupunginorkesterin kanssa. Kuoron taiteellisenä johtajana on toiminut kapellimestari Hannu Norjanen vuodesta 1998.

HANNU NORJANEN lauloi poikana Cantores Minores-poikakuorossa (1974–80) ja opiskeli pianon- ja urkujensoittoa Espoon musiikkiopistossa. Sibelius-Akatemiassa hän opiskeli kirkkomusiikkiosastolla jolta siirtyi kapellimestariluokalle. Norjanen on suorittanut A-tutkinnot urkujensoitossa sekä kuoron- ja orkesterinjohtossa, jonka opettajina olivat mm. Jorma Panula ja Leif Segerstam. Lokakuussa 2015 Norjanen valmistui musiikin tohtoriksi Sibelius-Akatemiasta. Kuoronjohtoa hän opiskeli myös Tukholman kuninkaallisessa musiikkikorkeakoulussa mm. professori Eric Ericsonin johdolla. Norjanen on työskennellyt monipuolisesti urkurina ja kapellimestarina. Hän oli Lappeenrannan kaupunginorkesterin kapellimestari 1998–2001 ja Vaasan kaupunginorkesterin taiteellinen johtaja 1999–2006. Norjanen on johtanut Tapiolan kamarikuoroa vuodesta 1998. Lisäksi hän on ”Urkuyö ja aaria”-festivaalin taiteellinen johtaja ja hän on toiminut tuntiopettajana Sibelius-Akatemiassa vuodesta 1994. Cantores Minores-poikakuoron taiteellisenä johtajana ja CM-musiikkiopiston rehtorina Norjanen aloitti vuonna 2005.

26.10. O Holder Tag

KAJSA DAHLBÄCK, sopraano, on opiskellut Sibelius-Akatemiassa ja Göteborgin oopperakorkeakoulussa. Hänen opettajinaan ovat toimineet kamarilaulaja Tom Krause, Susanna Eken ja Dame Emma Kirkby. Tällä hetkellä hän valmistee taiteellista tohtorintutkintoaan Sibelius-Akatemiassa. Dahlbäck on menestynyt laulukilpailuissa sekä kotimaassa että ulkomailla, mm. Lappeenrannan valtakunnallisissa laulukilpailuissa 2008 ja kansainvälisessä AsLiCo-kilpailussa Italiassa 2007. Hän on kokenut vanhan musiikin tulkitsija ja on esiintynyt useiden orkestereiden solistina. Dahlbäck on esittänyt Drusillan roolin Monteverdian Poppean kruunauksessa mm. René Jacobsin johdolla Ranskan Royaumontissa. Hän on esiintynyt kotimaassa sekä kansainvälisillä festivaaleilla kuten Bolzanon festivaali (Italia), Musica Antigua (Brasilia) ja Brezicen festivaali (Slovenia). Dahlbäckin ensilevy Argo Ensemblen kanssa sai ylistävät arvostelut kansainvälisessä mediassa. Hän toimii myös Vaasa Baroquen taiteellisenä johtajana. Svenska Kulturfonden on myöntänyt Kajsa Dahlbäckille työskentelyapurahan taiteellista työtä varten vuosille 2014–2016.

AAPO HÄKKINEN aloitti musiikkiharrastuksensa Cantores Minores-poikakuorossa vuonna 1985. Hän opiskeli cembalonsoittoa Elina Mustosen, Bob van Asperenin ja Pierre Hantaïn johdolla. Häkkinen suoritti solistidiplominsa Amsterdamissa vuonna 1998. Pian sen jälkeen hän sai toisen palkinnon sekä Belgian radion ja television erikoispalkinnon Brüggissa cembalokilpailussa sekä Pohjois-Saksan radion Musikpreis-erikoispalkinnon italialaisen musiikin tulkinnoistaan. Hän on sittemmin esiintynyt solistina ja johtajana mm. useimmissa Euroopan maissa (mm. Tapiola Sinfonietta, Orchestra del Teatro Olimpico di Vicenza, Orquestra Metropolitana de Lisboa) sekä Japanissa, Brasiliassa, Meksikossa ja Yhdysvalloissa. Häkkinen toimi vuosina 2002–2004 Christophe Rousset'n assistenttina mm. Leipzigin oopperassa. Häkkinen debytoi oopperakapellimestarina Kroatian Kansallisoopperassa vuonna 2004. Hän on levyttänyt mm. Alba- ja Deux-Elles-levymerkeille. Aapo Häkkinen opettaa Sibelius-Akatemiassa sekä kansainvälisillä mestarikursseilla. Hän toimii myös Helsingin Barokkiorkesterin taiteellisenä johtajana.

Vuonna 1997 perustettu **HELSINGIN BAROKKIORKESTERI (HEBO)** tuo uusia näkökulmia vanhaan musiikin tulkintaan. Taiteellisenä johtajana on vuodesta 2003 toiminut Aapo Häkkinen, jonka johdolla orkesteri on noussut Euroopan arvostetuimpien periodiyhtyeiden joukkoon. HEBO aloitti syksyllä 2011 säännölliset konserttisarjat Helsingin Musiikkitalossa. Orkesteri on esiintynyt lukuisilla korkean profiilin areenoilla kotimaassa ja ulkomailla, kuten Savonlinnan Oopperajuhlilla, Suomen Kansallisoopperassa, Amsterdamin Concertgebouw'ssa ja Lontoon Wigmore Hallissa. Yhtyeen asema suomalaisen kulttuuriviennin ja -vaihdon lippulaivana on entisestään vahvistunut viime vuosina. Orkesterin johtajina ovat vierailleet mm. Rinaldo Alessandrini, Erich Höbarth, Riccardo Minasi, Skip Sempé ja René Jacobs. Levytyksiä on tehty mm. Alba Recordsille ja Naxos-levymerkeille. HEBO on ensiesittänyt Suomessa runsaasti 1600- ja 1700-lukujen keskeistä ohjelmistoa, kuten Haydnin oopperan L'Isola Disabitata ja Händelin oopperan Acis and Galatea. Helsingin apulaiskaupunginjohtaja Pekka Sauri on orkesterin suojelija.

29.10.
**J. S. Bach
ja urut**

ILPO LASPAS aloitti pianonsoitonopinnot yhdeksänvuotiaana sekä urkujen- ja cembalonsoiton opinnot 1999. Cembalonsoiton A-tutkinnon Laspas suoritti Sibelius-Akatemiassa 2006 ja urkujensoiton A-tutkinnon 2009 (Kari Jussilan johdolla). Pianonsoiton B-tutkinnon hän suoritti 2005 Tuija Häkkinen johdolla ja continuo-soiton A-tutkinnon 2007. Musiikinmaisteriksi Laspas valmistui keväällä 2009. Syksyllä 2010 hän aloitti opinnot Sibelius-Akatemiassa tavoitteenaan musiikin tohtorin tutkinto (taiteilijakoulutus), instrumentteina urut ja cembalo. Viime vuosina Laspas on opiskellut yksityisesti mm. Berliinissä opettajinaan professorit Paolo Crivellaro ja Leo van Doeselaar (urut) sekä Mitzi Meyerson (cembalo). Jatko-opintojaan ja taiteellista työskentelyään hän jatkaa Suomen Kulttuurirahaston myöntämän kolmiavuotisen apurahan turvin. 2006 Laspas sai toisen palkinnon kansainvälisessä J. S. Bach-cembalokilpailussa Leipzigin ja 2008 toisen palkinnon saman kilpailun urkusarjassa. Laspas esiintyy sekä soolokonsertein että kamarimusiikki- ja orkesterikokoonpanoissa kaikilla kolmella soittimellaan. Suomen lisäksi hän on konsertoinut useissa Euroopan maissa.

30.10. Messu h-molli

MARJUKKA TEPPONEN, sopraano, aloitti musiikin opiskelun viisivuotiaana pianonsoitolla Siilinjärven musiikkiopistossa. Vuonna 2008 hän aloitti opiskelut Sibelius-Akatemiassa laulunopettajanaan Marjut Hannula. Lisäksi Tepponen on opiskellut Wienissä prof. Hilde Zadekin ja Berliinissä Elisabeth Werresin oppilaana. 2008 hän voitti Timo Mustakalliolaulukilpailun Savonlinnassa ja 2010 Lappeenrannan laulukilpailut. Tepponen on konsertoinut mm. Tokiossa, Berliinissä ja Washingtonissa. Helmikuussa 2010 hän debytoi Suomen Kansallisoopperassa Mozartin Don Giovanni Zerlinan ja kesällä 2010 Savonlinnan Oopperajuhlilla Bizet'n Carmenin Frasquitan roolissa. Ulkomaan debyyttinsä Tepponen teki Itävallassa syyskuussa 2010 Grazin oopperassa Puccinin La Bohemen Mimín roolissa. Kesällä 2015 hän debytoi Bregenzin oopperajuhlilla. Muita merkittäviä rooleja ovat olleet mm. Mozartin Taikahuilun Pamina ja Puccinin Gianni Schicchinn Lauretta. Kaudella 2015–16 häntä kuullaan Suomen Kansallisoopperassa Aureliana kantaesityksensä saavassa Indigo-oopperassa. Marjukka Tepponen on nyt ensi kertaa Cantores Minores -kuoron solistina.

MONICA GROOP, mezzosopraano, tunnetaan luonnollisen rikkaasta äänestä ja lavakarismasta. Monipuolisella urallaan Groop on yhdistänyt barokkimusiikin, oopperan, sinfonian ja kamarimusiikin. Hän debytoi Suomen Kansallisoopperassa vuonna 1987 Charlotten roolissa Massenetin oopperassa Werther. Sen jälkeen Groop on esittänyt talossa useita rooleja kuten Olga (Eugen Onegin), Pélérin (L'amour de loin) ja Adriana (Adriana Mater). Hänen kansainvälinen uransa lähti nousuun Cardiffin "The Singer of the World" -kilpailun jälkeen 1989. Groop on esiintynyt useiden maineikkaiden kapellimestareiden kuten Zubin Mehtan ja Sir Georg Soltin johdolla. Hän on laulanut mm. Lontoon Covent Gardenissa, New York City Operassa, Pariisiin ja Madridin oopperataloissa. Yksinlauluresitaaleja hän on pitänyt mm. New Yorkin Carnegie Hallissa ja Wienin Musikvereinissa. Groopille myönnettiin Pro Finlandia -mitali 2005, ja hän on Tukholman Kuninkaallisen Musiikkiakatemian jäsen. Groop toimi Sibelius-Akatemian laulutaiteen professorina 2009–2013. Groop debytoi Cantores Minores -kuoron solistina Bachin Jouluatoriorissa 1981.

SUOMALAINEN BAROKKIORKESTERI (per. 1989) tunnetaan elävästä ja ennakkoluulottomasta tavasta esittää mitä tahansa periodisoitimille kirjoitettua musiikkia. Orkesterin repertuaari nojaa barokkiin ja yltää aina varhaisromantiikkaan saakka, mutta sisältää myös uutta, useimmiten orkesterille itselleen kirjoitettua musiikkia. Nimensä mukaisesti orkesteri kiertää aktiivisesti kotimaassaan. Orkesteri on tehnyt useita palkittuja levytyksiä Ondine- ja Alba-merkeille. Uusia näkökulmia

TIMOTHY FALLON, tenori, on suorittanut kotimaassaan USA:ssa mm. taiteilijadiplomin Juilliardissa New Yorkissa. Hän on esiintynyt niin ooppera- kuin konserttilavoillakin. 2007–13 Fallon oli lyyrisen tenorin kiinnityksellä Leipzigin oopperassa, jossa häntä kuultiin mm. Rossinin ja Mozartin oopperoiden tenorirooleissa. Kesällä 2013 Fallon esitti Bayreuthin musiikkijuhlilla Baroccellia Wagnerin oopperassa Rienzi. Viimeisin roolityö oli Kunz Vogelgesang Wagnerin oopperassa Nürnbergin Mestarilaulajat Mainzin oopperassa. Amerikkalainen sopraano Marilyn Horne on ollut Fallonin mentori, ja tämä onkin esiintynyt Hornen nimeä kantavissa resitaaleissa Carnegie Hallissa. Muita konserttiesiintymisiä ovat olleet mm. Sven-David Sandströmin Matteus-passion maailmankantaesitys Berliinissä. Fallon on tehnyt yhteistyötä 800-vuotiaan Leipzigin Tuomaskuoron kanssa ja konsertoinut monissa kansainvälisesti arvostetuissa konserttisaleissa mm. Helmut Rillingin ja Masaaki Suzukin johdolla. Timothy Fallon esiintyy nyt ensimmäistä kertaa Suomessa debyttöiden Cantores Minores -kuoron solistina.

TUOMAS PURSIO, basso-baritoni, aloitti laulajanuransa Cantores Minores -kuorossa 1977. Hän on opiskellut laulua Sibelius-Akatemiassa, Zürichin kansainvälisessä oopperastudiossa sekä yksityisesti Tom Krausen, Laszlo Polgarin ja Jukka Rasilaisen sekä nykyisin professori Elisabeth Werresin johdolla. 1996 Pursio palkittiin miesten sarjan parhaana Lappeenrannan laulukilpailussa. Samana vuonna hän sai ensimmäisen solistikinntyksensä Düsseldorfin Deutsche Oper am Rheinissä. Nyt Pursio kuuluu Leipzigin oopperan solistikuntaan. Hän on vierailut mm. Berliinin Valtiooopperassa, Tokiossa ja Leipzigin Gewandhausissa sekä säännöllisesti Suomen Kansallisoopperassa. Hänen repertuaariin kuuluvat Mozartin, Mendelssohnin, Verdin ja Bachin keskeisten kuoroteosten lisäksi mm. Carmenin Escamillo, Don Giovanni Leporello, Parsifalin Amfortas, Reininkullan Wotan, Toscan Scarpia ja Don Carlosin Filip II. Pursio on työskennellyt ja levyttänyt mm. Marek Janowski ja Riccardo Chaillyn johdolla. Pursio debytoi Cantores Minores -kuoron solistina 1995 Bachin Johannes-passiossa.

Helsingin tuomiokirkon poikakuoro **CANTORES MINORES** on Suomen vanhin ja menestyksekkäin poikakuoro. Ensimmäiset harjoitukset pidettiin joulukuussa 1952. Jo alusta lähtien oli perustajien pastori Tarmo Nuotion ja kirkkoherra Aapo Santavuoren sekä kuoron ensimmäiseksi johtajaksi kiinnitetyn amerikansuomalaisen Ruth-Esther Hillilän tarkoituksena jatkaa historiallisen kirkollisen poikakuoron perinnettä Suomessa. Kuoroa ovat johtaneet lisäksi mm. itävaltalainen Peter Lacovich (1954–62) sekä saksalaiset Heinz Hofmann (1962–87) ja Christian Hauschild (1987–2004). Vuonna 2005 kuoron taiteellisena johtajana ja opiston rehtorina aloitti kapellimestari Hannu Norjanen. Kuorossa laulaa ja opiskelee vuosittain lähes 500 iältään 4–25-vuotiasta poikaa ja nuorta miestä. Nuorimmat pojat (n. 190) käyvät kuoron laulupainotteisissa musiikkileikkikouluissa eri puolilla pääkaupunkiseutua. Koulutusryhmissä on vuosittain n. 130 laulajaa ja esiintyvissä pääkuorossa (A-kuoro) n. 170 laulajaa. Kuoron riveissä on vuosikymmenien aikana laulanut yli 3000 kuorolaista. Cantores Minores esittää vuosittain ainakin kaksi J.S. Bachin suurteosta, joiden lisäksi kuoron ohjelmistossa on runsaasti kotimaista ja kansainvälistä kuoromusiikkia. Kuoro on tehnyt vuoteen 2015 mennessä 59 konserttikiertuetta eri puolille maailmaa vierailen mm. 22 Euroopan valtiossa sekä Intiassa, Japanissa ja USA:ssa. Historiansa aikana kuoro on esiintynyt monille valtionpäämiehille sekä konsertoinut monissa maailman merkittävimmässä pyhätöissä ja konserttisaleissa. Kuoro järjestää Helsingissä kaksi merkittävää musiikkifestivaalia, jotka toteutetaan viiden vuoden välein (Helsingin Bach-viikko (vuodesta 1965) sekä Itämeren ja Pohjolan poikakuorofestivaali (vuodesta 2002)). Cantores Minores on julkaissut historiansa aikana kymmeniä äänitteitä, joista mainittakoon mm. suomalaista kuoromusiikkia sisältävä "Suomelle", suomalaista ja kansainvälistä joulumusiikkia sisältävä "Joululauluja" sekä jazzvirtuosi ja CM-alumni Iiro Rantalalan kuorolle säveltämä Jouluatorio. Uusin konserttimusiikkia sisältävä äänite "CREDO" julkaistaan syksyllä 2015. Cantores Minores voitti ensimmäisenä suomalaisena kuorona BBC:n järjestämän "Let the People Sing" -kilpailun vuonna 1965 ja oli Yleisradion nimeämä Vuoden Nuorisokuoro kaudella 2009–10. Valtion musiikkitoimikunta myönsi kuorolle vuonna 2014 Musiikin Valtionpalkinnon ja helmikuussa 2015 Maaseudun Kukkasarhasto Säätiö antoi kuorolle Vuoden Kasvattaja 2014 -palkinnon. Tasavallan presidentti Sauli Niinistö ja rouva Jenni Haukio ovat kuoron koko toiminnan ja matkojen pysyviä suojelijoita.

haetaan uuden taiteellisen johtajan Antti Tikkasen kaudella myös kollektiivisen työskentelyn kautta: useampi muusikko ottaa vastualueensa, ja orkesteri toimii usein ilman ulkopuolista kapellimestaria. Cantores Minores ja suomalainen barokkiorkesteri aloittivat yhteistyönsä 2005 Bachin H-mollimessulla. Seuraava yhteinen projekti on Bachin Jouluatorio, joka esitetään kokonaisuudessaan konserteissa 21.12.2015 (kantaatit 1–3) ja 6.1.2016 (kantaatit 4–6).

Helsingin Bach-viikon historia

CANTORES MINORES -POIKAKUORO järjesti ensimmäisen Helsingin Bach-viikon vuonna 1965 kuoron silloisen johtajan professori Heinz Hofmannin aloitteesta. Esikuvana hänellä oli perinteikäs Leipzigin Bach-festivaali. Professori Hofmann halusi korostaa juuri Bachin musiikin tärkeyttä poikakuoron kasvatavana ja kehittävänä voimana. Kaksi ensimmäistä festivaalia kulkivat nimellä Bach-päivät, mutta jo kolmannet festivaalit nimettiin Bach-viikoksi laajentuneen konserttitarjonnan vuoksi. Helsingin Bach-viikko järjestetään viiden vuoden välein ja festivaalilla ovat konsertoineet Cantores Minores -kuoron ohella monet kotimaiset ja kansainväliset esiintyjät.

HELSINGIN I BACH-PÄIVÄT 28.–30.3.1965

Ohjelmisto mm. Bachin kantaatit 'Actus tragicus' BWV 106, 'Nach dir, Herr, verlanget mich' BWV 150 ja 'Himmelskönig sei willkommen' BWV 182 sekä Bach-näyttely ja luentosarja Konservatoriolla

Esiintyjinä mm. Weimarin Musiikkiakatemian orkesteri (Itä-Saksa), Markus-Kurrende-kuoro, Zwickau (Itä-Saksa), Sibelius-Akatemian kamarikuoro ja -orkesteri sekä Taru Valjakka, Eero Erkkilä, Håkan Riska ja Johannes Ernst Köhler

HELSINGIN II BACH-PÄIVÄT 4.–7.10.1970

Ohjelmisto mm. Bachin motetteja

Esiintyjinä Leipzigin Tuomaskuoro (Itä-Saksa)

HELSINGIN III BACH-VIIKKO 2.–9.11.1975

Ohjelmisto mm. Bachin kantaatit 'Du wahrer Gott und Davids Sohn' BWV 23, 'Du Hirte Israel höre' BWV 104 ja 'Actus tragicus' BWV 106 sekä Johann Christian Bachin 'Confitebor tibi Domine'

Esiintyjinä mm. Collegium Instrumentale Halle -kamariorkesteri (Itä-Saksa), Radion Nuorisokuoro, Laudamus-kuoro sekä Rita Bergman, Päivi Heikinheimo, Matti Piipponen ja Matti Tuolaisela

HELSINGIN IV BACH-VIIKKO 2.–8.11.1980

Ohjelmisto mm. Bachin Matteus-passio, Johannes-passio, Messu h-molli, kantaatteja ja motetteja

Esiintyjinä mm. Dresdenin Kreuzkuoro (Itä-Saksa), Sibelius-Akatemian kamarikuoro ja -orkesteri sekä Helsingin kaupunginorkesteri ja Radion Sinfoniaorkesteri sekä Ritva Auvinen, Raili Viljakainen, Monica Groop, Auli Purtonen, Clas Håkan Ahnsjö, Adrian Thompson, Ulrik Cold, Walton Grönroos, Jorma Hynninen, Jaakko Ryhänen, Matti Tuolaisela, Markku Ketola ja Tapio Tiitu

HELSINGIN V BACH-VIIKKO 13.–20.10.1985

Ohjelmisto mm. Bachin Messu h-molli, kantaatteja ja motetteja sekä Johann, Johann Michael, Johann Nikolaus ja Johann Christoph Bachin sävellyksiä

Esiintyjinä mm. Dresdenin Kreuzkuoro (Itä-Saksa), Rottweiler Münstersängerknaben (Länsi-Saksa), Trinity Boys Choir

(Iso-Britannia), Köyhät Ritarit -lauluyhtye, Helsingin kaupunginorkesteri, Radion Sinfoniaorkesteri ja Helsingin Kamarijouset sekä Satu Vihavainen, Päivi Heikinheimo, Anssi Hirvonen, Esa Ruuttunen, Antti Suhonen, Seppo Murto ja Tapio Tiitu

HELSINGIN VI BACH-VIIKKO 14.–18.11.1990

Ohjelmisto mm. Bachin Messu h-molli, kantaatti 'Tönet ihr Pauke! Erschallet Trompeten!' BWV 214 ja motetteja

Esiintyjinä mm. Emoriendo-nuorisokuoro, Capella Sagittaria -soitinyhtye (Dresden, Saksa), Helsingin kaupunginorkesteri ja Radion Sinfoniaorkesteri sekä Dilbér, Andrea Ihle, Elisabeth Wilke, Ralph Eschrig, Heikki Rainio, Juha Kotilainen, Frank Schiller ja Tapio Tiitu

HELSINGIN VII BACH-VIIKKO 29.10.–4.11.1995

Ohjelmisto mm. Bachin Messu h-molli

Esiintyjinä mm. CM Seniorikuoro, Oratorio-orkesteri sekä Lilli Paasikivi, Tom Nyman, Hannu Niemelä, Martti Wallén, Seppo Murto ja Tapio Tiitu

HELSINGIN VIII BACH-VIIKKO 5.–12.11.2000

Ohjelmisto mm. Bachin Messu h-molli, kantaatti 'Ich will den Kreuzstab gerne tragen' BWV 56, Brandenburgilaiskonsertto nr. 5 D sekä Codex Calixtinus -messu (Helsinki 2000-projekti)

Esiintyjinä mm. Cetus Noster -lauluyhtye, Kuopion kaupunginorkesteri ja Lohjan kaupunginorkesteri sekä Damien Poisblaud, Christian Barrier, Marcin Bornus-Szczycinski, Robert Pozarski, Frédéric Tavernier, Anna-Kristiina Kaappola, Lilli Paasikivi, Tom Nyman, Albert Zetsche, Hannu Niemelä, Harri Viitanen ja Tapio Tiitu

IX HELSINGIN BACH-VIIKKO 6.–13.11.2005

Ohjelmisto mm. Bachin Messu h-molli, kantaatit 'Ein feste Burg ist unser Gott' BWV 80, 'Ich habe genug' BWV 82, 'Vergnügte Ruh' beliebte Seeelust' BWV 170 ja 'Tönet ihr Pauken! Erschallet Trompeten!' BWV 214 sekä Peteris Vaskin Missa

Esiintyjinä mm. CM Ensemble, CM Swing, Tapiolan Kamarikuoro, Helsingin Barokkiorkesteri, Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri, Kuudennen kerroksen orkesteri ja Lohjan kaupunginorkesteri sekä Anna-Kristiina Kaappola, Helinä Siltanen, Teppo Lampela, Juha Moisio, Juha Kotilainen, Heikki Orama, Niklas Spångberg, Aapo Häkkinen, Iiro Rantala ja Tapio Tiitu

X HELSINGIN BACH-VIIKKO 29.10.–5.11.2010

Ohjelmisto mm. Bachin Messu h-molli ja kantaatti 'Ich habe genug' BWV 82, J. Brahmsin Ein deutsches Requiem ja Urmas Sisaskin Messu nr. 5

Esiintyjinä mm. Tallinnan Pyhän Mikaelin ja Tarton poikakuorot (Viro), Tapiolan Kamarikuoro, Collegium Consonante -soitinyhtye (Viro), Helsingin Barokkiorkesteri ja Tapiola Sinfonietta sekä Helena Juntunen, Hilke Andersen, Niall Chorell, Tuomas Pursio, Kalevi Kiviniemi, Anna-Maria Oramo, Tapio Tiitu ja Maija Weitz

WWW.FACEBOOK.COM/CANTORESMINORES • WWW.CANTORESMINORES.FI

JOULUNAJAN KONSERTTEJA

MA 30.11.2015 KLO 19
HELSINGIN TUOMIOKIRKKO

Perinteinen Adventti- konsertti

Cantores Minores
CM-Alumniuoro
joht. Hannu Norjanen
—Liput 15/10/5 €
(numeroidut rivit).

TO 3.12.2015 KLO 18
JOHANNEKSENKIRKKO

Enkellaulu kajahtaa!

Cantores Minores
Johanna Rusanen
Markus Malmgren
joht. Hannu
Norjanen
—Liput 25/15 €.

MA 21.12.2015 KLO 19
HELSINGIN TUOMIOKIRKKO

J. S. Bach: Jouluoratorio Kantaatit I–III

Cantores Minores
Hedvig Paulig, sopraano
Maria Kettunen, alto
Tom Nyman, tenori
Juha Kotilainen, basso
Suomalainen barokkiorkesteri
joht. Hannu Norjanen
—Liput 45, 35, 20/15, 10 €
(numeroidut rivit).

PE 25.12.2015 KLO 17
HELSINGIN TUOMIOKIRKKO

Perinteinen Joulukonsertti

Cantores Minores
CM Koulutusryhmien kuorot
joht. Hannu Norjanen,
Anna Hurme,
Terhi Orpana,
Timo Pihkanen ja
Anna Sandström
—Liput 30, 25, 10/5 €
(numeroidut rivit).

KE 6.1.2016 KLO 18
HELSINGIN TUOMIOKIRKKO

J. S. Bach: Jouluoratorio Kantaatit IV–VI

Katso esiintyjätiedot
konsertista 21.12.
—Liput 45, 35, 20/15, 10 €
(numeroidut rivit).

LIPUT LIPPUPALVELU.FI
JA TUNTIA ENNEN OVELTA

LIPPUPALVELUN TOIMITUSKULUT
1,50–13,50 € / LIPPU

LISÄTIEDOT: INFO@
CANTORESMINORES.FI
CM-TOIMISTO
P. (09) 687 7720

You demand
reliability?

We are 100%
present.

INNOFACTOR®

Löydämme uusia näkökulmia. Yhdessä.

Meillä SEB:ssä asiakkaat ovat aina etusijalla. Toimintamme pohjautuu kumppanuuteen, luottamukseen, ja kestävien asiakassuhteiden rakentamiseen. Pysymme asiakkaidemme rinnalla niin hyvinä kuin huonoinakin aikoina.

Pohjoismaiden johtavana pankkina tarjoamme asiakkaillemme laajan valikoiman yrityspalveluita, varainhoitopalveluita ja maksukortteja sekä koko SEB:n kansainvälisen verkoston palvelut. Yhdessä voimme löytää näkökulmia ja ratkaisuja, jotka edistävät asiakkaiden, meidän sekä yhteiskunnan kasvua ja kukoistusta.

www.seb.fi

SEB

Kuparilta kiinteistönhallintajärjestelmät ammattilaisten kiinteistönpitoon

AVUX kiinteistöhuollon työnohjaukseen
ESTATE vuokrasopimusten hallintaan

Liity nopeasti kasvavaan tyytyväisten asiakkaidemme joukkoon
www.kuparisolutions.fi

KUPARIS
SOLUTIONS

Developing
the ultimate
safety glove.

OMS Optomedical Systems Oy is currently at the stage of industrialisation for their Generation 1 OMS Safety Glove System.

www.oms.fi

CLASSIC

MAAILMAN KAUNEINTA MUSIIKKIA

www.radioclassic.fi

info: myynti@radioclassic.fi

You Tube

Find us on:
facebook